Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 438 — Կը հրատարակուի Դե. եւ Շբ. օրերը — Կը ծախուի հատը 3.50, դահեկան

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

	ՏԱՐ.	ՎԵՑԱՄՍ.	
Լիբանան Սուրիա	60	35	ղրշ. Ոկս.
Արտասահման	4	2,5	Տոլար
Իտալ Պարսկաստ.	15	8	Շիլին

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Բլաս մէ Գանոն 9 բիւ մ'Իթալի

Յեյրութ — Լիբանան

Նամակ եւ դրամական ուղարկել Վարչութեան անուանով

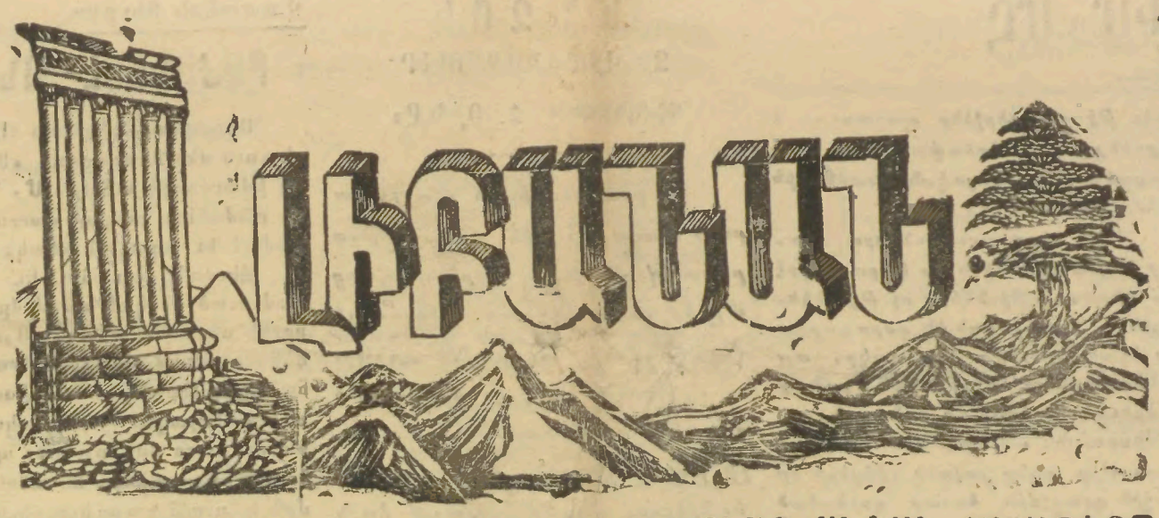

ՇԱԲԱԹ

13

ՅՈՒԼԻՍ 1929

LIPANAN

JOURNAL ARMENIEN POLITIQUE LITTERAIRE

Place des canons 9 Rue d'Italie

Beyrouth - Liban

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒՕՐԵԱՅ ԱՆԿԱԽ ՀԱՅԱԹԵՐԹ

ՀՈԳԱՏԱՐԵԱԼ ԵՐԿԻՐՆԵՐ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ինքնաշարժներու օրէ օր սաստրանալը եւ սոսր հեռաւանքով կա սարուած մրցումը պատճառ եղած է որ շոգեկառքով փոխադրութեանց քանակը նուազի։

Ընդհ. 1928 սարուայ արտածումները նուազում մ'ունեցած են երաշտութեան պատճառաւ, ու կառավարութիւնը հարկադրուեցաւ մինչեւ իսկ արգելքներ դնել արտածութեան դէմ սրմաթիքներու սրոնցմէ 186 հազար թօն ցորեն եւ քիչ քանակութեամբ ալ գարի ներածելու հարկին ներքեւ գանուեցաւ մինչդեռ նախանցեալ սարի ներածման քանակը 69 հազար թօն էր միայն։

Հոգատար կառավարութիւնը այժ սուած է նաեւ մեսքի կամ շերամարուծութեան. 1927 ին երեք միլիոն 350 հազար քիլօ խոզակ արտածուած է։ Նոյն համեմատութեամբ բարձրացուցած է նաեւ մոր թի, բուրդի, տաղումով գոյացած բերքերու, պտուղներու եւ բանձարեղէններու արտածութիւնը որ մեծապէս ազդած է Եգիպտական արտածութեան վրայ։

Հոգատար կառավարութիւնը տնտեսական յառաջդիմութեան այժ սուած է նաեւ Սուրիոյ եւ Լիբանանի Ռեւարական սենեակներու ուժեղացումով։ Ներկայ սարուայ բերքերու առատութիւնը, շնորհիւ կատարուած քաղաքակրթիչ կազմակերպութեանց, նպաստաւոր ու խնամեալ մատակարարութեան մը շնորհիւ անկասած է որ մեծապէս պիտի ազդէ հրապարակը մատանելի տնտեսական տգնդային վրայ։

Վերջերս հաստատուած Գէյրութ—Մարսէյլ թղթատարական օդային սպասարկութիւնը, որ հոգատարեալ երկիրները օժտած եղաւ Եւրոպական երկիրներու նորագոյն առաւելութիւններով, անգնահատելի գրաւականն է հոգատարութեան չինարար դերին։

Մաքսային, առեւտրական, կրթական, մշակութային եւայլ գործունէութեանց հետ զուգընթացաբար բարգաւաճած ու կանոնաւորուած են հեռագրական ու թղթատարական մարդերը, որոնք դիտելի հասոյթներ կոգահովէն երկրին։ Հոգատարեալ երկիրներն օժտուած են նաեւ սն թելի հաղորդակցութեամբ որ զանոնք կը միացնէ հազարաւոր մղոններով հեռու գտնուող երկիրներու։

Գտակն իշխանութիւնը, ուրախ ենք յայտարարելու, խղճամտանութեամբ ու վճռական գործունէութեամբ մը վերջ տուաւ թղթատարական կարգ մը անկանոնութեանց։ պատժելով յանցաւորները։

Ցիշատակութեան արժանի է նաեւ Գասասթրի գործը, զոր սարիներէ ի վեր Գր. Տիւրաֆուր, Ֆրանսացի սիրուած անձնաւորութիւն մը սրու հոգածութիւնը կը վայելեն ի մէջ այլոց նաեւ բազմաթիւ հայեր իրրեւ դաշտանեայ զանազան գրասենեակներու մէջ։ Գասասթրի գործին նպատակն է պատրաստել հոգատարեալ երկիրներու աշխատակցայց քարտէսները իրենց տնտեսական, ջրագրական, երկրաչափական, հողագիտական եւ այլ բաժանումներով, բարեկարգել երկիրը, արդասաւորել հողը։

Հոգատարեալ երկիրներու մէջ կատարուած ու կատարուելու վրայ եղող աշխատանքներու կարգին անհրաժեշտ է յիշել ճահիճներու չորացումը, կանոնաւոր ճամբաներու շինութիւնը, մեծ մասամբ ասֆալթով, ասպարէզի աշխատանքները, քաղաքներու բարելաւութիւնը ներկայանալի շէնքերով ու արդիական պողոտաներով։ Լիբանանի մայրաքաղաքը պիտի չ'ըլլայ ամենէն աւելի օգտաւորը այս բարիքէն ու ուրախ ենք յայտնելու թէ հանրային աշխատանքի նոր նախարարը արդէն իսկ սկսած է կատարել Անդր—նահրի վտառաղջ օդի մաքրազործումով եւ եւ ձեռնարկած Գէյրութի գետակի երկու ափերու ճախճախուտները մշակելի հողի վերածելու, մայրաքաղաքի կեդրոն եղող այդ շրջապատը առողջ. օգով օժտելու իսկ դեռ վերածելու կանոնաւոր ըրանցքի մը։

Հոգատար կառավարութիւնը երկրին տնտեսական մշակութին չափ խնամք տարած է նաեւ տնտ քաղաքական կազմակերպութեան։

Ց. ՊԱԼԵՆՆ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ԿՈՐՈՒՍՏԷ ՓՐԿԵԼ ԳԱՂՈՒԹԱՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Գրեց՝ ՏՕՔԹ. Գ. ԱՄԱՏԵԱՆ

Գաղութահայութեան պահպանումի խնդիրը հրատապ այժմէութիւն մը կը ներկայացնէ այս դահուս։ Աշխարհի քիչ մը տէն անկիւնները նոր կազմուած գաղութներ սնին, որոնք բոլորն ալ քիչ թէ շատ ձուլումի եւ կորուստի վտանգին առջեւ կը գտնուին։ Այժմէն իսկ պէտք է մրատծել լրջօրէն այդ գաղութները կորուստէ փրկելու հարցին վրայ։ Այս կենսական նշանակութիւն ունեցող խնդիրը թէեւ մերթ ընդ մերթ հայ մամուլին կողմէ կ'արծարծուի, սակայն նկատի ունենալով մեզի համար իր ունեցած աւագ կարեւորութիւն. կարժէ յատ ճախ անդրադառնալ անոր վրայ եւ ուսումնասիրել դայն ամէն կողմերով։

Գաղութներ ունինք որոնք անխուսափելի կերպով պիտի ձուլուին եւ կորսուին իրենց նոր մի ջաւալրին մէջ, անոնցմէ են Ամերիկացի եւ Եւրոպացիներու Ռիշներ ալ ունինք որոնք կրնան իրենց գոյութիւնը դահպանել եթէ աշխատինք եւ հոգատանինք անոնց պահպանումին։

Այս կարգէն են Ասիական եւ Արեւելեան երկիրներու հայ գաղութները։ Առջիններուն, որոնք ըսինք վերեւ թէ անխուսափելի կորուստեան դատապարտուած են, աշխատելով կրնանք ձուլումները երկարաձգել։ Այս ալ ինքնին շահ մը են ազգային տեսակէտով ե. թէ յաջողինք Ամէն պարագայի թէ կորուստ փրկելու համար թէ ալ կորուստը յետաձգելու համար զինուած եւ մեթոտիկ աշխատանք պէտք է հիմակուընէ իսկ, առանց ժամանակ կորսնցնելու։

Մեր նպատակէն դուրս է ինչո՞ւ եւ ի՞նչ պէս եւ ե՞րբ պիտի ձուլումի հարցերը ուսումնասիրելը։ Ներկայ յօդուածին մէջ պիտի շօշափենք մի՞այն թէ ի՞նչ պէս կարելի է կորուստ փրկել գաղութահայութիւնը։ Ցեսանք հեռագրեսք թէ որոնք են այն մի ջոցները կամ ազգակները, իրենց կարեւորութեան կարգով, որոնցմով կարելի պիտի ըլլայ պահել գաղութահայութիւնը։

Գաղութները կորսուած փրկելու միջոցներուն մէջ առաջին տեղ կը գրաւէ հայ ընտանիքներու պահպանումը եւ կազմութիւնը։ Ազգ մը, համայնք մը, միութիւն մը կը ներկայացնեն եւ այդ միութիւնը կը կազմուի մասնիկ ներու կամ լաւ եւս էջեր բջիջ ներու համադրութենէն։ Եթէ ընտանիքը որ ազգը բաղկացնող բջիջ մըն է, քայքայուի, կամ ձուլուի, բնական է ազգային Միութիւնը այժը կը պակսին։ Եթէ բազմաթիւ հայ ընտանիքներ ձուլուին կամ կորսուին բնականաբար համայնքը կը վերջանայ եւ կը կորսուի։ Այս արրական ճշմարտութեան գիտակցելով, գաղութահայերը ամէնուրեք պէտք է աշխատին գահպանել հայ ընտանիքները եւ մանաւանդ նոր կազմուելիքները հայերէ եւ հայուհիներէ բաղկացեալ են անպայման։ Հայ ընտանիքներու ծոցին մէջ է որ կը պահպանուին ազգային ոգին, եւ աւանդութիւնները որոնք կարեւոր ազգակներ՞ են ազգապահպանումի։ Օտարներու հետ խառնամուսնութիւն կը նշանակէ հայ ընտանիքի խորտակում, ինչ որ հարուած մը բսել է ցհայ համայնքին համար։ Այդ խառն ամուսնութիւնները անխուսափելի կերպով ձուլումները կը տանին դէպի ձուլում եւ ազգադատնցում։

Երկրորդ կարեւոր տեղը կը գրաւէ հայերէն լեզուի պահպանումը։ Լեզուն ազգապահպանումի տեսակէտով շատ կարեւոր ազգակ մըն է։ Լեզուն ազգ մը կը դասորոշէ իր շուրջիններէն, իր մէջ կը խտացնէ ազգային յիշատակներ, մեզ կը կապէ բնական կերպով մեր նախահայրերու ստեղծագործութիւններուն եւ մշակոյթին։ Լեզուի պահպանումը մեծապէս կը նպաստէ համայնքին սեփական ազգային դիմագծերուն պահպանումին։ Վերջապէս առ խօսուն եւ տեւական յիշատակ մըն է մեր հայրենիքին եւ ազգին։ Հետեւաբար գաղութահայը ամենուրեք պէտք է աշխատի ամէն գնով պահպանել հայերէն լեզուն եւ սրվեցնել զայն զուրգուրանքով նոր սերունդին։

Գաղութահայութեան պահպանմի տեսակէտով երրորդ կարեւոր ազգակ կը նկատենք, հայ դպրոցներու ճիմնումը եւ պահպանումը. Ամէն օր հրամայական է որ թէ ընդհանուր եւ թէ ազգային դաստիարակութեան հիմերը կը դրուին դպրոցին մէջ։ Հայ դպրոցներու մէջ է որ հայ մանուկը կը սորվի հայերէն գրել կարդալ, ազգային պատմութիւն եւ ուրիշ սարրեր կսանայ հայ գրականութենէն։ Հայ դպրոցը հայ մանուկին համար ազգային ներշնչումներու եւ ապրումներու հզօր վառարան մըն է։ Տգուն հոգին մէջ մը որ այդ դարբնոցին մէջ հայկական դրոշմը ընդունի, այլեւս անխախտ կը մնան անոր մէջ ազգային դիմագծերը եւ կուենանայ ազգային իտէալներ։ Ուրեմն պահենք հայ դպրոցը եւ չեղած տեղերը ջանանք նորեր ստեղծել իրրեւ ազգապահպանումի հզօր գործիներ։

Իրրեւ չորրորդ ազգակ գաղութահայութեան դահպանումին կը նկատենք Հայաստանի եւ գաղութներու մէջ նիմնուելիք փոխադարձ մատուր եւ բարոյական կապերը։ Պէտք է որ Մայր Հայրենիքին եւ գաղութահայութեան մէջ ստեղծուին փոխադարձաբար բարոյական եւ մշակութային փոխյարաբերութիւններ։ Այս կերպով թէ Մայր Հայրենիքը թէ գաղութահայութիւնը պիտի օգտուին ամէն տեսակէտով։ Հայաստանը ամբողջ ազգին համար պէտք է ըլլայ կեդրոնական վառարան ազգային մշակոյթի եւ բարոյական այժերու։ Մեր աչքերը հոն սեւեռած պէտք է ըլլան եւ մեր օրերը անոր համար պէտք է բարախեն։ Կասկած չկայ որ եթէ Մայր Հայրենիքէն մաքուր ազգային շունչ մը փչէ դեպի գաղութները, գաղութահայութիւնը կը զօրանայ ազգային ոգիով եւ ներշնչումով։ Եթէ գաղութահայութիւնը սնանի Հայաստանէն ծաւալող ազգային մշակոյթով, ան կապուած կը մնայ հայրենիքին եւ կը շարունակէ ունենալ ազգային ազրումներ։ Այսպէսով մեծապէս կը ծաւալի եւ կաժեղանայ նաեւ հայկական մշակոյթը։ Գաղութահայութեան պահպանումին համար այս ազգակը շատ կարեւոր եւ ներգործող ազգակ մըն է։ Դուն վրայ օշ լրջօրէն կը մատուցուի եւ օշ ալ այս ուղղութիւնով ո եւ է քայլ չառնուիր։

ԴԻՄԱԳԾՈՒՄ ՄԸ

«Եփրատ»ի 201 թիւին մէջ Գրաքննչ Գ. Տիգրան Փէրանեանի մի քանի յօդուածներէն մէկ քննութենէ մը անցուցած էր, չուրջ 20ի չափ գիտելի կէտեր գտնելով։ Գրաքննչ Գ. լեզուական—ակադեմական տեսակէտով քննած էր խնդիրը, և խիստ պատշաճ լեզուով։

Գ. Տ. Փէրանեան, կա՛մ անոր համար որ Գրաքննչ Գ. ծածկանունէն տակ կարծած էր տեսնել «Եփրատ»ի խմբագիր Գ. Ա, Գաբրաչը, եւ կամ ան համար որ սա այդ յօդուածին տեղ տուած էր, խիստ գայրացած է անոր դէմ, եւ իր այդ գայրոյթը գտնելի ու լրջուկ լեզուով մը արտայայտած էր «Ազգապէտ» մէջ, բոլորովին հակառակ Գրաքննչին լեզուին։ Առաջ նա ցոյց կուտայ, նախ իր բարոյականին անյանձնաբարելի ոճի համար, եւ յետոյ իր տգիտութիւնը։

Թողելով որ յուզուղ լեզուական խնդիրներուն մասին ինք Գրաքննչը պատասխանէ, եւ հակիրճօրէն վանդրագանում Տ. Փ. ի մի քանի բացատրական գծերուն որ ի յոյս բերած է իր հրապարակագիրի գործերուն մէջ։

Եթէ ճիշտ է մեր ի մացածը, բան մը զոր կը հաւատանի, սա է թէ Տ.Փ. երբեմն պաշտօն մը ունեցած է Եփրատի խմբագրութեան մէջ, եւ իր այդ հանգամանքով գիտէ Գ. Գաբրաչի մէկ ծածկանունը։ սակայն ծածկանունը պէտք է խմբագրութեան գաղտնիք մնայ և Տ.Փ իրաւունք չունէր այդ ծածկանունն տէրը հրապարակել առանց ասոր ու խմբագրութեան հաւանութիւնը առնելու։ Ասոր դրսեն հաւատարմատարի պաշտօնը, կամ վստահութիւնը չարաչար գործածել։ Կանկնկալենք Տ.Փ.էն որ եթէ ազնուութիւն ըսուած բանը ունի, իր այս սխալին համար վարուի այնպէս ինչպէս վայել է ազնիւ մարդու։

Այս անվստահութիւնը, սակայն միայն լրագրական մարդին մէջ չմնար այլ դրամականին մէջ ալ կը մտնէ։ գանգաղը Եփրատի Գէյրութի մէկ բաժանորդն է որ կուգայ, որ վճարում մը ըրած էր երբ Տ. Փ. Եփրատի հաշուառակալ էր։ Բայց այդ խնդիրը թողուն Եփրատի խմբագրութեան,

Տ.Փ. ի նպատակը եթէ ուզղամտօրէն պատասխանել էր Գրաքննչին, կրնար իր պատասխանը հրատարակել առ բուն իսկ Եփրատի մէջ պատշաճօրէն լուսաբանելով զանոնք որ հոն կարդացած էին իր քննադատութիւնը։ Սա վստահ ենք որ Եփրատ տեղ դիտի տար իրեն։ Սակայն Տ.Փ ի նպատակը գէշ տեսակի հայհոյանքներ տեղալ էր, բնականաբար լաւ գիտէր թէ Եփրատ՝ զոր անոնց տեղ տալ։ Այս ալ Տ.Փ. ի ուրիշ մէկ անուզղամտութիւնն է։

Սա իրաւ ալ մեր այն լրագուկ բաղում կարելի է որակել իր կարգ մը արտայայտութիւնները, խալպատուրճի։ էլէճի։ խորբալ զլուխը անցնել եւայն եւայլն ձեւերը զոր նախագործածած է փողոցային ու ազգային իր նկարագիրը երեւան կը հանեն։ ասոնք ուրախութիւններ են զոր կարելի է լսել ազգ բերնէն եւ գահեներու մէջ։ Այսպիսի բառախաղեր կարելի է ընել իր մականուան մասին ալ։ բայց ասոնք գրականութեան չեն վայելեր։ Այնպէս որ իր այդ հայհոյանք բառախաղերն ալ իր անվստահելիութեան ուրիշ մէկ փաստն են։ այս անգամ այլապէս չարաչանած լինելով լրագրութիւնը։

Տ.Փ. կանկնկալէ նաեւ Եփրատի խմբագրին այնոսանքին զոր ան կատարած է Գրական—Հրապարակագրական զանազան մարդերու մէջ, այդ ակնարկումներով ինչ ալ ըսել ուզէ, մեկնելն են Տ.Փ.ի գրական յատկութեանց պատգներէ զոր նա ունեցած է Եփրատի խմբագրատան մէջ ունեցած իր պաշտօնի չրջանին։ եւ առնատրակ։ Այսքի առնչեւ են նաեւ Եփրատի խմբագրին արտագրութիւնները, սանձին հրատարակուած կամ զանազան գարբերութիւններու եւ Եփրատի մէջ։ Եւ բազդատութիւնը չատ գիւրաւ երեւան կը հանէ թէ որուն ժոռ է արժանիքը։ Ցաւելնայն գէպս չնարհակալ ենք որ Տ Փ ի գրած յայտնութիւններէն վերի հատկանշ թէ այս կամ այն ծածկանուամբ տարագրողն ալ Գ. Գաբրաչը է։ Հիշելի. Միանգամայն գիտել տալով նաեւ թէ այս վերջինը պարտաւորուած է ինքզինքը սահմանափակել ս.փ. ի իմացական ու բարոյական տարիքներն սահմանները մէջ։

Տ.փ. կեղտաբութիւններու համար նախատրութիւն մը կը ցուցադրէ այս կեղտաբութիւնները ոչ թէ ընկերային ու բարոյական են զարս գործանել եղած բլլալ իր նպատակը։ այլ անհատական ու ֆիզիկական, բան մը որ երեւան կը հանէ իր զանազան ազատախիստական անբնականն տարտամ ներբ։ Այդ բանը յայտնի կերեւի իր վերջին գրավէջին համար գործածած փողոցային լրբութիւններէն յայտնի է իր ուրիշ մեկ վէճէն զոր ունեցաւ Հալէպեան Թղթակից Գ. Վարդաբերի հետ։ Վարդաբերը բառը կը թուի թէ թուրքերէն ծանօթաւան մը հայտնուածն է։ Տ.Փ. խոզի կնճիթ կուզէր դարձնել «. . . արբոյ» բառով պատասխանելու տեղն։

Այդ բանը յայտնի է նաեւ իր կարգ մը պատմուածքներէն որ երեւցած են Հայրենիք եւ Ազդարարի մէջ, ակնարկ մը տեղը վրայ բուսկան է ցուցնելու թէ իր նախատրութիւնն է ասոր անհատական բնոյթ ու նեղոյ ֆիզիքական կեղտերու չուրջ դարձաքիր։ Օ՜հ, զզուա՜ն...

Եւ Տ. Փ. իր այդ ճաշակը կը մատնեկէ ասոր-տեսոր բերանոյի խոսքերուն ներքեւ ընելով թէ այնինչ կեղտին ու կոյին մասին ալ պիտի գրէ։

Եթէ ակնարկ մը պատրաստեն նաեւ ասոր-ասոր Մրքալել Շահանեանի «Հայ կեանքի» մէջ Տ. Փ. ի գրած «Սուրիոյ Դէպքեր» ժամագրով կեղծ ասրներու վրայ, հոն ալ կը տեսնենք Տ. Փ. ի բարոյական գիժագիծը—չզգաստութիւն մը, գրական յատկանութիւններով ասկեզծուած։ Նոյն իսկ ժամն գովեստի արժանացած այդ դէպքերէն մի քանի լուրերը նոգկանք զգացած են իրենց նուիրուած յօդուածներէն։

Այս բարոյական նեխանքները արտաբուղ այս գրողը մասին վատասերման հասած բլլալը անով ալ պարզուած է որ հակառակ Այնթապի Ամերիկեան դպրոցը աւարտած բլլալուն մասնած է իր անգլերէնի բովանդակ պաշարը, այնպէս որ երկու տող անգլերէն կարդալով հասկնալու (թող թէ խօսելու կամ գրելու) իր ընդունակութիւնն իսկ կասկածուած է։,

Կեղծ առաջադ մը, որուն դէմ ոչ ձախուր կարգութիւնն է։ իր գերեզմանը փորել և անոր վրայ գմբիկներ ու գարշութիւններ հաւաքել։

Մեզ մեր լրագրութեան որ բաց է մնացեր հեռն նեխանքներու առ ջեւ։

Առ այժմ բաւական կը համարենք այս կարճառօտ ուղուագծային վերլուծումը։

Ե. Գ.

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԼՈՒՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼԻ ՄԱՍԻՆ

Տեսակ Ազանկ եկած թուրք վաճառական մը Թուրքիոյ մասին տեղեկութիւններ տուած է, որոնց արձագանգը եղած է նաեւ Անկարայի «Հորիզոն» թերթին թղթակիցը։

Այն հարցուփորձն թէ ո՞ւր կը գտնուի ներկայիս Քեմալ Քարապէքիր փաշա յիշեալ թուրքը պատասխանած է.

— Քեմալ Քարապէքիր փաշայի հետը կարուած է։ Ոչ ոք գիտէ թէ ուր կը գտնուի ներկայիս։ Ժողովուրդ դայրն բնդհանուր համոզումը այն է՝ փաշան, ճակատակ զանազան ցոյցներու, արտասահման չէ փախած այլ Թուրքիա կը գտնուի, կը գործէ եւ կազմակերպութիւն կը սեղծէ Մուսթաֆա Քեմալի դէմ։ Ձիշտ ըսելու համար ժողովուրդը մեծ յոյսեր կապած է փաշային։

— Հետ որոշ լսելիութիւն ունի՞ Մուսթաֆա Քեմալի մեռած բլլալուն մասին. ինչ որ լսուեցաւ արտասահմանի մէջ։

— Ոչ ոք սեսյզ բան մը գիտէ։ Բայց բանեմ անմիջապէս, որ ամիսներ մը ի վեր, մեծագոյն խորհրդաւորութիւնը կը տիրէ Մուսթաֆա Քեմալի մասին, «Գուրպան Պայրամը»ին օրը, Գոնիա՝ի մէջ պատահեցաւ վրայ փակցուցեալ խմբէր փաշայի մեկ զեկոյցը, որ ի մէջ այլոց բան առ բան գրուած էր հետեւեալը, Մուսթաֆա Քեմալի մասին. «Կեղծ փաշան մեծ հանդիսի մը քաշուած է։

Նաեւ որուն կարծիքը, Քեմալի մեռած բլլալու լուրը, սխալ է, որովհետեւ, հանրապետութեան նախագահի մը մեռած բլլալու իրողութիւնը այսքան երկար ժամանակ գաղտնի պահել կարելի չէ։ Եւ Իսմէթ փաշայի զեկոյցին այդ յատկանշական տողը կարդալէն վերջ, հոգեւորութիւնը բաւ այն միակ հաւանական ենթադրութիւնը, թէ Մուսթաֆա Քեմալ կարուած ծանար եղած է եւ ախտաբելու անկարող վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Այլ կերպ հնարաւոր չէ բացատրել Մուսթաֆա Քեմալի պատադրուած «Սեկար հարգիսաբ»։ Բայց, ինչպէս ըսի, վաւերական ոչ մեկ բան կը գիտցուի եւ ամէն ինչ թաղնուած է խորհրդաւոր մթութեան մը մէջ։

Չմոռնամ աւելցնել թէ. Քեմալի սպանութեան մասին արտասահմանի մէջ տարածուած զրոյցները, միեւնոյն յամառութեամբ եւ միեւնոյն բուսակա՝ ցին, բերան բերան, օրէն օրին նաեւ ամբողջ Թուրքիոյ եւ մասնաւորապէս Գոնիայի մէջ։։

«Ի՞ՆՉՈՒ ՉԻ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԻՐ ՊԷՅՐՈՒԹԻ Հ. Օ. Կ.Ը»

«Վիրանեան» իր 6 Յուլիս շաբաթ օրուայ թուին մէջ, խմբագրականով մը խիստ կարեւոր հարց մը կը դնէր մէջտեղ, «ինչո՞ւ չի վերակազմուիր Պէյրութի ՀՕՄԸ։

Ուրախալի է որ «Վիրանեան» գիտակից եւ հաւատարիմ մամուլի բարձր դիրքին ու կոչումին, եւ երկրորդ անգամ բլլալով ձայն կը բարձրացնէ, այդպիսի վերին սրիձան անհրաժեշտ ձեռնարկի մը առնելով։ Յարգելի խմբագիրը, մանրամասնօրէն բացատրելէ վերջ այն բարերար դերը զոր ՀՕՄ.ը կոչուած են կատարելու արտաքսման մէջ, կը շեշտէ Սուրիոյ եւ Լիբանանի ՀՕՄ երու վերակազմութեան անհրաժեշտ պատճառները։

«Վիրանեան» կը հրաւիրէ բոլոր շահագրգիռ Մարմիններն ու ազգայինները փութով ձեռնարկել այս գործին։

Փափաքելի է որ, «Վիրանեան» ի այսքան հաստատած եւ կենսական պահանջի մը անուանով բարձրացուցած ձայնը անպատասխան չի մնայ։

Պէյրութահայութիւնը մեծ համակրանք եւ հետաքրքրութիւն ցոյց կուտայ ՀՕՄին, եւ վստահ եմ որ օրիով ու երախտագիտութեամբ պիտի դիմաւորէ այդպիսի ձեռնարկ մը, կը մնայ միմիայն, որ Պէյրութի ՀՕՄին նախկին վարչութեան անդամները կամ քանի մը նախանձախնդիր ազգայիններ հրապարակ իջնեն իրենց վրայ առնելով վերակազմելու գործը։ Լաւ կբլլայ որ «Վիրանեան» իր էջերը արամադրէր ՀՕՄի վերակազմութեամբ նախանձախնդիր ազգայիններու կոչ մը դառնալով անոնց միջեւ, այս մեծապէս պիտի դիւրացնէր գործը։

Պէտք է շարժիլ որչափ շուտ այդչափ լաւ, որդէն շատ ուշացած պահանջ մըն է այս։

Գ. ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ

1929—7—8 Պէյրութ

Վազգենի նիւթեր

ԲԱԺԱՆԵԱԼ—ՊՆԱԿԸ

Ոգբացեալ Զօնրապի «Լուս. Ցաւերս»ուն մէջ նկարագրած «Սկանակ»էն ալ իմաստալից է Տօքթ. Մ. Գարոճեանի բաժանեալ սակայն տարապէս անբաժան եւ եզական պնակը,

Ճերմակ, ձուաձեւ եւ խորտերու բաժնուած մեծակալ պնակ մըն է Տօքթորին սիրեցեան պնակը։ Այս բանկագին առարկան չունի Զոնրապի սկանակին ոչ նրբանկար առուեսաբ, եւ ոչ ալ արքայական սեպնականութեան թանուն դրօշ մը, այլ օտա պարզ, օտա նատաւակ, սպիտակ եւ անբիծ պնակ մըն է որուն առաւելութիւնն է իր ներքին մասին բաժան բաժան մասերէ կազմուած բլլալը որով կրնայ ներկայացնել իր միութեան մէջ բանի մը տեսակ պարունակութիւններ միանգամայն։

Այսպէս բլլալով հանդերձ պնակը դեռ մինչեւ մօտ ատենները չէր վայելեր ներկայ խնամքը, եւ իբր ազանդերի պարզ ամաս մը անհնատ առարկայ մը կը սպասէր եւ կրսպասուորէր սօքարի սեղանին վրայ։

Առաջին անգամն էր որ այդ ոգեւորիչ սեղանին օտրջը հրաւիրուած էի, անմիջապէս ուշադրութիւնս գրաւեց յիշեալ պնակը որ օտա նամադամ եւ տեսակաւոր ազանդերներ կրելով իր մէջ կարծես կը խօսէր սրտիս, մանաւանդ սեղանակիցներուս ոմանք ատոր խորհրդէն մէկին, ոմանք ալ միւսին կերպարէին իրենց պատառաքաղները եւ սակայն ամենն ալ մեծ խորհրդի կայցելէին, որ պնակին կեդրոնական մասն էր եւ կը պարունակէր նացի բքլուրը։

Անմիջապէս հասկցայ բաժանեալ—պնակին լուս ցաւերը եւ իրեն քարգման բլլալով բացատրեցի ներկանեցիներուն թէ, այս բաժանեալ—պնակը կը նմանի մեր ազգային ամբողջութեան զոր եթէ անապական պնակ մը ենթադրենք կրնանք այս ներկայ պնակը սեպել ատոր իրական մանրանկարը, որ առանց իրարմէ բաժնուելու իրենց իր մէջ բաժան բաժան է, ամէն բաժանում ունի ուրոյն պարունակութիւնը ուրոյն հատակը իր կրած նիւթին, եւ սակայն կեդրոնի մը թէ՝ մեծութիւնը, թէ պարունակած նիւթը ամէն հատակներն համար համասեռնան է եւ հետեւաբար, տեսակ տեսակ կուսակցութիւններու ներկայացնող բաժանումներ անբաժան են կեդրոնական եւ հայրենիքի կեդրոնական պատասխանումներն։

Ահա այդ օրեն ի վեր բաժանեալ—պնակը իբր յիշատակ բաժանեալ սակայն անանջատ հայութեան, սացաւ իր պատասխանական մակնունը «Բաժանեալ—Պնակ» անունով, սացաւ տօքթորի մասնաւոր հոգածութիւնը զայն կոսորուելէ զգուշանալու համար, եւ այդ օրեն ի վեր օտա հանդիսաւոր արարողութիւնով մեր ազգ հրեալ ոսկեղեն վրայ ուր յարգելի Գարոճեան ասվորութիւն ունի օրը թէ ամիսը մեկ ժամ ոգեւորուիլ, եւ ոգեւորել իր անկեղծ բարեկամներն պատանաբար ներկայ եղողները կենաց ջուրով եւ Բաժանեալ—Պնակի զանազան աղանդերներով եւ նմանութեան բազդատականեր բանախօսելով։

Պէյրութ Դիմաքէտա

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Որբ. Ընդհ. Միութիւնը՝ հայկական չեզոք կազմակերպութիւն մ'է որու կոչումը ինքնին մեծ է եւ խրախուսանքի արժանի, բայց հարկ կ'զգամ յատկապէս բուերել ուշադրութիւնը խորհրդաւոր Մարմնոյն ու մասնաւորապէս հայ եւ ամերիկեան հասարակութեան, այս կէտին վրայ որ ինձ կը թուի թէ մինչ ցարդ ուշադրութենէ վրիպած է։

Լիբանանի երեսփոխաններու փառաւոր այցը անցեալ հինգշաբթի երեկոյ Ս. Պ. Ընդ. Կուսակցութեան ակումբը, կը բացայայտէ թէ՝ հոն, Որբ. Ընդհ. Միութեան խօրքը մրիկոմանիութիւն գոյութիւն ունի եւ ոչ թէ չեզոքութիւն։

Ֆանֆարը օրուայ ապացոյցն է։ Այրը առաջարկուեցաւ Ֆանֆարի կողմէ «Ընչակեան Մարտը երգել, գիմուեցաւ Ֆանֆարի դիկավարին նուագել «Հեռաւոր Նրկիրը» յայտնեց թէ «աղաքը չեն գիտեր, երգը նօթագրուած չէ։

Այդ պատասխանը Որբ. Ընդհ. Միութեան երեսին շառաչուն ապտակ մ'է։

Օրիանը եւ երգչախումբը ներկաներուն հոգին կրցաւ եւրոպականացնել, սակայն Որբ. Ընդհ. Միութ. Ֆանֆարի դեկավարն ու վարչականները արդէս չեզոք կազմակերպութեան մը գլխաւորները, պարտաւոր էին անխարդ դաշնակ երգերու կողքին նօթագրել առ նմանօրինակ վեհ կուսակցութեան մը գաղափարը կը ցոլացնեն։

Հշմարտութիւնը գրել ու խօսիլ, ամենամեծ քաջութիւնն է, իսկ կեղծիքն ու խարդանքը, ամենասարսափելի լրբութիւնը»։

Կը յուսամ թէ Որբ. Ընդհ. Միութիւնը, այս գիտցութիւնը չի վրիպիր ու քաջաբար կը յայտարարէ թէ ինք դաշնակցական է չեզոք անուան տակ, եւ կամ կ'ապացուցանէ իր գործունէութեամբ թէ՝ ինք չեզոք է ու յետայսու միահամուռ տեղ պիտի տայ հայկական բոլոր հասուածներու նուիրական յղացքներուն։

Ազնուութիւն չի՛ է, չեզուքութիւնը մեռելութիւն է, թէ հարկ ելլայ կ'անդրադառնամ։

ԴԻՏՈՂ

28—6—29 Պէյրութ

20 ԲԱՐԶՐԱԽՕՍ ԴԱԼԻՂԱՐԴԱՅԻ ՄԷՋ

Ռուսիոյ ասրածման գործը սուժին թափով սկսած է Նոր Ռայզէսի գուռին մէջ, որեղ հաստատուած կեդրոնական փոխանցման կայանին միջոցով Երեւանէն եւ Թիֆլիզէն ռատիոյ հաղորդումներ կը լսուին քաղաքին եւ Դալիլարդաշ գիւղին մէջ։ Ներկայիս Դաղիլարդաշը առաջին գիւղն է Հայաստանի մէջ, ուր քսան բարձրախօսներ դրուած են։ Հայաստանի խորհուրդներու համագումարին բացումը առատիոյ ժողովրդականացման լուսոյն միջոցը հանդիսացաւ Նոր Ռայզէսի մէջ։ Համագումարին բոլոր զեկուցումներն ու ճառերը կը լսուէին փողոցները, առկումբները եւ ճաշարանները համախմբուած հազարաւոր մարդոցմէ։ Այս աշխատանքը սկիզբն է ռատիոյի ասրածման գործին Նոր Ռայզէսի գուռին մէջ։ Դալիլարդաշի գիւղացիները կը պահանջեն իրենց բարձրախօսներու թիւը 50ի հասցնել։ Բարձրախօսներ կը պահանջեն նաեւ փոշաքենդ, Քիւոռամամեդ, Քուսաջը գիւղերը։ Ռատիոյի ժողովրդականացման գործը սկսածէ նաեւ Լենինականի մէջ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դամասկոսի նոր վարչական փոփոխութիւն

Հէյլ Թառէաբին Էլ Ֆա-ռանի, Սուրիոյ պեռական նախագահը, սառրագրած է նոր որոշմանագիր մը որով Վասըֆ Պէյ Էլ Մուայա կառուռանուի Դամասկոս քաղաքի կուսակալ, նախապէս սանիկական Տնօրէն եւ կալուածաւորքի վախ Տնօրէնութիւնը վարող նոր նշանակեալը պիտի վարէ նաեւ Թաղապեռարանի նախագահութիւնը։ Դամասկոսի նոր կառավարիչ Ռիֆ Պէյ Էլ Խաթիպ առանձնածէ նոր կուսակալի, հին պաշտօնը։

Տէյր Ազրի կառավարիչ Նաֆի Պէյ Էլ Մօքէնի նշանակուած է Ռասիկանական Տնօրէն,

Սէսշմնագիրը ղրկուած է Գոմիսէրութեան առ ի վաւերացում։

ՖԷՋԻ ԷԼ ԿԱԶԻԻ յաղարկաւորութիւնը

Դամասկոսի Ազգայնական կուսակցութեան պեռ եւ Սահմանադիրի Թարաստաղը Ֆէզի Էլ Ղազիի յաղարկաւորութիւնը կառուած է Դամասկոսի մէջ Կիրակի օր, բոլոր հօգառարեալ երիտասարդներ ղրկած էին իրենց ներկայացուցիչները։ Ֆրանս–Իշխանութիւններն ալ անխիր մասնակցած են։ Դագաղը վերցուցած են Սահմանադիրի անդամները մինչեւ դռնէն դուրս իսկ մինչեւ գերեզմանատուն ուսամբարձ առուած է Դամասկոցի երիտասարդներու կողմէ։

Դագաղին կընկերանային բոլոր նախարարները, հոգեւոր պետերը, հրեւելիներ, Ղրկուած էին հազարաւոր ծաղկեպսակներ, պսակ մը նաեւ ղրկուած էր Տօքթ. Հ. Հայկազեանի կողմէ որ ներկայ չէր։

Սուրիոյ մէջ անպատճառութիւն

Ինքնաշարժ մը որ Ալէք ռանարէթէն Պէյլան կը փոխադրէր Սուրիական Սահմանադրի անդամ եւ Գերբեդ խանի Էրեսփխան Ահմէտ Պէյ Գորա Մուսէլի ընտանիքը, յարձակում կրած է, զինուած ասպատակխումբի մը կողմէ վարիչ Գրիկոր Պալեան սկսած է արագօրէն քշել ինքնաշարժը եւ կարգքէն դնդակահար եղած սակայն առանց ազդուելու ողջ առողջ հասած է Պէյլան եւ հոն մեռած, Գրիգորի յաղարկութիւնը կատարուած է մեծ շուքով, Էրեսփխան Ահմէտ Պէյ որու անձնական վարիչն էր եղած հանանարիմ Գրիգոր, ներկայ եղած է յաղարկաւորութեան եւ քանիցս համբուրած անոր պաղ ճակատը։

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸ

Սահմանադրի անդամներէն Սատլլա Էլ Ազէպրի Պէյ երբ ինքնաշարժով Հալէպէն Դամասկս կերթար Ֆէզի Էլ Ղազիի յաղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու համար, մահափորձի են թարկուած Հոմսի ճամբուն վրայ Պէտէվիներու խմբակի մը կողմէ։ Որոնք սկսած են գնդակներ արձակել, գնդակներէն մին Հախլախած է, պէնզինի ընդունարանը ու ինքնաշարժը կեցած։

Էրեք Պէտէվիներ «ձեռքերը վերի հրաման առլով կողոպտած են 10 օսմ. հնչ. ոսկի 3 մէճիտիէ, 15 մէճիտիէ ալ վրիչէն կողոպտած են ու հեռացած։

Մօտակայ պահականոցի մը զինուորին վրայ, Հոմսի Իշխանութիւնը ինքնաշարժ մը արամազրած է մինչեւ Դամասկոս։

Վարչապետը կը շնորհաւորէ մամուլի Սէնսիգան

Վարչապետը պաշտօնական նամակով մը շնորհաւորած է Հրաբի Տնօրէն Պր. Կապրիէլ Թուէնին իր Մամուլի Սէնսիգայի նախագահի ընտրութեան առթիւ։

Գիւղացիներու համար

Ներքին Գործոց Նախարարութիւնը հրամայած է զանազան գանգուկներու մէջ հաստատել նամակատուփեր որպէսզի գիւղացիներու դժգոհութեան տեղի չտուի, մասնաւոր պաշտօնեայ մը ամէն շաբաթ պիտի հաւաքէ տուփերու մէջ նետուած նամակները եւ պիտի հասցնէ առ որ անկ է,

Ընտրութեանց ջնջումի խնդրագիրները պետական խորհուրդի առջեւ

Ռշ. օրուան նիստին մէջ պետական խորհուրդը քննած է ընտրութեանց ջնջումը պահանջող խնդրագիրները։

Հուֆի Պարժա շրջանի ընտրութեանց համար արուած խնդրագիրները մերժելով վաւերացուցած է ընտրութիւնները։

Նոյն կարգադրութիւնը բրած է նաեւ Ասֆէի Հէքքայի եւ Հասպայայի համար։

Նկատի առնուած է Պր. Հէրիա Ազլի խնդրագիրը Յուլիս 9ի, կէս օրէ առաջ պիտի քննուի ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ ուած խնդրագրի վրայ, Պէյրութի երկրորդ կարգի ընտրողներէն շատերու ընտրութեան ջնջման պարագան հաստատուած ըլլալով որ անոնցմի ոմանք անուս են։

Պիրէի եւ Պաթրունի ընտրութեանց համար ալ խնդրագիրներ հասած են։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փոքր Հայքի Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութեան Պէյրութի Մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Պ. Պ. Միհրան Գումրեանի եւ Գրիգոր Հաճէն լեանի զաւակներուն Կարագեաի եւ Տիգրանի ցաւալի եւ յոյժ ասրատ մահուան առթիւ։

ՓՈՔՐ ՀԱՅՔԻ Ս. Դ. ՀՆՉ. ԿՍԻՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ Մ. ՃԱԻՂ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քճախտաւորաղջիկը

«Պէանօգա սը Մօսքու» լրագիրը կը գրէ թէ Լենինգրատի Սիլիւժին 1922ին տասը տարեկան հասակին մէջ քնախտի բռնուած էր։ Հնարհիւ արուեստական պարենաւորման իր գործարանաւորութիւնը ազատեցաւ իր քունի մէջ ոչին։ անցեալ ամսոյ 23ին վերադարձած է 40 տարիէն ի վեր մութիւն ունեցող տենդի մը ազդեցութեամբ, իր առաջին խօսքը եղած է «գեանախնձոր ուտել կուզեմ»։

Սպանիոյ բազուհիներուն ճացկերոյթը

Սպանիոյ թագուհին Նիւմանսիայի եւ Էրլի օգանաւորդներուն ի պատիւ հացկերոյթ մը տուած է։ Ժողովրդական ցոյցեր կը շարունակուին։

Սպանիոյ մէջ կիներու ֆուէ

Նոր Սահմանադրութիւնը կը կանխատեսէ Օրերակոյթի ջնջումը եւ 25 տարին լրացնող կիներու քուէարկութեան իրաւունքը։

Թուրքեր կուզեն գրաւել յունական կալուածները

Կ. Պոլսոյ «Իգամ» կիսապաշտօնական թերթը կը յայտարարէ թէ քանի որ կարելի չէ Յունաստան-Թուրք բանակցութիւններուն վերջ տալ պէտք է գրաւել Թուրքիոյ մէջ յոյներու ունեցած կալուածները։

Ցունական բոլոր եունկի ծրագրին դէմ

Աթէնքէն հասած հաղորդագրութեան Ըստ համաձայն յունական կառավարութիւնը շրջաբերականներ ղրկած է Փարիզ, Վաշինկթըն եւ Լոնտոն բոլոր եունկի ծրագրի այն տարատրութեան դէմ որով յունաստանի պատերազմական պահանջը զեղչի կենթարկուի։

Ֆրանսայի ուռաջարկները

Պրն. Պրիան խորհուրդարանի նկատմամբ յանձնած է Ռիբատանկան պատասխանը իմաստին հաստատումներու յառաջիկայ խորհուրդաժողովին եւ յայտնած թէ պիտի ընդունի որ խորհուրդաժողովը բացուի Օ. գոստոսի սկիզբները, Ժենիւերիոյ մէջ։

Հունոսի պարպումը

Վեց պետութեանց ներկայացուցիչներէ բաղկացած Յանձնախումբ մը պիտի քննէ Հունոսի դարպսումի համաձայնութեան եւ վերահսկողութեան հարցը։

Գործադուլ Միացեալ–Նահանգներու մէջ

Փողոցներու շինութեան համար աշխատող բանուորներու գործադուլը նոր կռիւներու պատճառ եղած է։ Ռանթոշները այրած են երեք կառքեր որոնք յատկացուած էին փողոցներու յարդարման։ Ջրհան կիրները ուղած են մարել սակայն բանթոշներ խողովակները կարելով անգործածելի ըրած են Ջրհանը։

ԱԶԴ

Վրէլէկեան Որբանոցին համար կարող ուսուցիչի մը պէտք կայ, որը մանչերու բաժնին ընդհ. հսկիչի պաշտօն պիտի կատարէ։ Փափաքողները մինչեւ Յուլիս 20 թուզ իրենց թեկնածութիւնը ներկայացնեն Որբանոցի Տեսչութեան։ Ընդունք օր մինչեւ Յուլիս 31 հրաւոր չ'սատանան աղտ կը նկատուի։

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՐԳԻՍ ՏԽՐՈՒՆԻ ԿԱՄ ԵՂԲԱՅՐԱՍՊԱՆ ԳՆԴԱԿԸ

ՍԱՐԳԻՍԻ ԵՂԵՐԱԿԱՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

Գ.

Գրեց՝ Ց. ՊԱԼԵԱՆ

(34)

Ոռի վայրի պատերուն վրայ, իրարու մօտ երկու գնդակներու հետքեր տեսնուած են կէս սան. թիմէթր խորութեամբ։

Գիլերապահը ոստիկանական իշխանութեան առջեւ սա կերպով յայտարարած է. «Վազարիթներու մօտակայ փուռին անկիւնին քով կեցած էի, Տխրունիի անուշավաճառի մը խանութէն դուրս ելլելը տեսայ, միւնոյն ժամանակ տեսայ նաեւ երկրորդ անձի մը անոր մօտենալը, յանկարծ լսեցի գնդակի ձայներ ու վազեցի դէպի հոն և տեսնելով որ մարդասպանը կը փախչէր, սկսայ հետապնդել զայն, սակայն անիկայ ետին դառնալով սկսաւ կրակել և մօտենալս անկարելի դարձնել։ Այս կերպով Քէրավիյէ փողոցը անցնելով ելաւ Դամասկոսի պողոտան և հոն իրեն սպասող ինքնաշարժի մը մէջ նետուելով հեռացաւ։

Միւնոյն գիլերապահը Ապաբլրահան Համատէ Պէյրութի հարցաքննիչ դատաւոր Պր. Ֆէրրինանտ Արսէնէուսի առջեւ հետեւեալ կերպով բացատրած է մարդասպանի տարազին երեւոյթը. «Միջահասակ, կլոր դէմքով, ճերմակ երեսով, հագուստը լաղուարթ, գլուխը սև գլխարկ մը»։

Սպանութենէն առաջ, նոյն փողոցի վրայ, կէս մը տեսած է երեք չորս հոգի Թատաքիլը։

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Սարգիսի անակնկալ սպանութիւնը գրեթէ տակնուվրայ ըրաւ Պէյրութի այլազան ու այլակրօն բնակչութիւնը, նոյն ապաւորութիւնը թողուց Լիբանանի Սուրիոյ և հեռագրեալ մօտաւոր ու հեռաւոր կեդրոններու մէջ։

Տեղական կառավարութիւնը մեծ կարեւորութիւն տուաւ այս ոճիրին։ Սկսան օրինական հետապնդումներ, ջանալով գտանի պահել կատարուած քննութեանց արդիւնքը։

Մամուլի և ժողովրդական խաւեր ոճիրին կուտան քաղաքական բնոյթ ալուած ըլլալով որ զոհը աքսորէ դարձած ըլլալով, դեռ կ'զգար անոր դառնութիւնները և անձնական խնդիրներ յուզելէ կ'զգուշանար։ Արդէն ամէն անոնք որ իրեն հետ յարաբերութիւն ունէին աքսորէ դարձէն վերջ, ներքին փոփոխութիւն մը նշմարած էին անոր մէջ։

Ինչպէս ազգային շրջանակներ, տեղական թերթերն ալ կարծեցին թէ Սարգիս զոհը եղած է վրէժխնդրական ոգիին որ գոյութիւն ունէր ողբացեալ Վարդապետեանի սպանութենէն ի վեր։ Կարծողներ եղան նոյնպէս որ այս ոճիրը գործուած է յառաջիկայ երեսփոխանական ընտրութեանց առթիւ զոհին անձնական հեղինակութեան և ընտրական պայքարի մասնակցութեան տեղի չտալու դիտումով։

Բացատր. Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղական Խորհուրդի ընտրութեան առթիւ մղուած խիստ պայքարը եւ տարած յաղթանակը, հակառակորդներու հոսանք մը ստեղծած էին իրեն դէմ իսկ իր սատանձնած Աւագ ուսուցիչի պաշտօնը չատերուն անհաճոյ թուած ըլլալով, առաջին օրէն իսկ որոշած էր հրաժարիլ սակայն բարեկամներու թելադրութեամբ ետ առած էր հրաժարականը։ Ըսողներ գտնուեցան նոյնիսկ թէ Մ. Աղաբաբեանի դէմ ստեղծուած անյաջող մանափորձի ապացոյցներ

ՊԱԼԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

Կը յայտարարեն իրենց յարգոյ յանախորդներուն թէ Պուրճի մօտ ոսկերիչներու օտկայի իրենց խանութին մէջ ոսկերիչներու յատուկ ամէն տեսակ զարդեղէններ կը ծախեն. դիմողներուն բնծայելով ամեն տեսակ գիւրութիւններ. գիւրամատչելի գին։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐԸ

Գր. Կիրակոս Տօնիկեան Պէյրութ էմբ
Գր. Կիւլէսեր Տէմիրճեան Հալէպ։
» Սամուէլ Գէորգէրեան Դամասկոս
» Վահան Ուզունեան Պէյրութ
» Մկրտիչ Փէքէճեան Կարտաճ
» Սամուէլ Գրիգորեան Վարէրթաուն
» Իսկէճեր Վարդեան Մոնթէվիտէօ։
» Մրեան Աշտարանեան Գուէնէս Այրէս։
« Աբիսողոմ Խրիմեան Սանբաւլօ։
« Յակոբ Աշտարանեան Գլէվլէնտ։
» Ն. Բէճէճեան Մարսէյլ։

ԳԼԻՇԷ ՇԻՆԵԼ
ՓԱՓԱՔՈՂՆԵՐՈՒՆ ԱԶՔԸ ԼՈՒՍՈ

Լիբանանի տպարանին մէջ օտ դիւրամատչելի գիներով, կը պատրաստուին ամէն տեսակ գլխարկներ։ Այս գործին համար մասնաւոր վարպետ մը ուղղեմ որ ոսկորի վրայ կը պատրաստէ ամենանուրբ եւ գեղարուեստական լիսէներ։ Հարիւրին 20 գեղշ. առիթէն օգտուեցէք։

Վարչութիւն
ՏՊԱՐԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

ՊԱՆԴՈԿ–ԼԻԲԱՆԱՆ
ՕՐԷՎԼԻ

Պատիւ ունինք ծանուցանել մեր յարգելի յաճախորդներուն որ մասնաւորաբար հայ ընտանիքներու զօհացում տալու համար, մեր ներկայ պանդոկ–Լիբանանն ալ գոտ եւ անոր շատ մօտիկ, վարձած ենք երկրորդական յարկաբաժին մը։ օդասուն բարձր, եւ առողջապահիկ պայմաններով օժտուած ուր ամէն դիւրութիւններ պիտի ընծայուին։

Յ. ՀԱՅԱՂԻՆԵԱՆ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՄՈՒՏՔԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՀԱՄԱՐ ԱՍՏՂԱԲԱՇԽ ԵՒ ԲԱՂՏԱԳՈՒՇԱԿ

Առժամաբար Հալէպ մեկնած Իր հրամանատարութիւն. ներքեւն վրայ ուսուցած է Ոսկերչութեան ու Գինեվաճառի գործարանները կոչուած փոքր գրասենեակ։ Ֆիզիքական կամ բարոյական գանգատ ցուցնէ տուողներ, իրենց ներկայով կամ ապագայով մասնակցողներ թող փութան ու տիրի գլուխնեն կատարեալ գոհացում։

Հասցէ.— Պապիերիս ձօրն Բիւֆ փողոց Թիւ 33 (48–29)

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Հասանելիք՝ (Ռուչեան) պարոն Հոփալեան, կը փնտռէ իր Եւրոպաբարդին եաչեր Հոփալեանը (այլ անուամբ եաչերեան). մօտ 19 տարեկան։ Ցիւռաբ Կէլիկիոյ պարպումի ընթացքին Առանի սրբանոցին փոխադրուած է։ Ցունասան։

Տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի յաւ տալ. Թերթիս միջոցաւ հասցեագրուելու Պարոն Հոփալեանի։

Կը խնդրուի ցանկանալ բերելուն բարի բլլալ տրտաղել զայս։—

ՄԻ՛ ՔԱՋԱԼԵՐԷՔ
ԶՐԻ ԹԵՐԹ
ԿԱՐԳԱՑՈՂՆԵՐԸ

Ի ԴԻՒՐՈՒ ԹԻՒՆ ԴԱՏ
ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Կը յայտարարենք թէ Կ. Պոլսոյ Իրաւաբանական վարժարանէն վկայեալ Իրաւագէտ Հալիլ Սայֆէտտինէֆ. Կ. Պոլսոյ մէջ 15 տարուան բեղնաւոր աշխատանքէ վերջ, վերադարձած է իր ծննդավայրը Պէյրութ եւ երեք տարիէ ի վեր, կատարեալ փոփկանկատութեամբ եւ կարելի գիւրութիւններով, կը գոհացնէ իրեն դիմող ամէն ազգէ խնդրարկուները։

Իր մասնաւոր կարողութեան ու բազմամեայ փորձառութիւնն հետ պետական բոլոր պաշտօն. շրջանակներու մէջ անձնական հեղինակութիւն եւ յարգանք վայելող այս ազնուահոգի եւ հայասէր անձնաւորութիւնը կը յանձնարարենք մեր յարգոյ ազգայիններուն։

Հասցէ.— ալէմպի փողոց, Ալէմպի օթէլ Բ. յարկ։ Փափաքողներ կրնան դիմել Տպարան ԼԻԲԱՆԱՆ

ՕԹԷԼ ԱՏԱՆԱ HOTEL ADANA
ՊԷՅՐՈՒԹ ՖՕՇ ՓՈՂՈՑ (ԲՕՐ)

Նաւահանգիստի մօտ, ծովահայեաց արդիական կառաքինէրով եւ զանակով կահաւորուած, օդասուն եւ հանգստաւէտ սենեակ, տաք եւ պաղ ջուրի բաղնիք։ Յոյժ գոհացուցիչ սպասարկութիւն եւ կարելի գիւրութիւններ ամէն տեսակ հիւրերու։

Այցելութիւն մը բաւական է կատարեալ հոմոզում գոյացնելու համար։

Առօրեայ
50—1 ԲԸԶԳԱԼԼՊ ՊԸՇԱԼԱՆԻ եւ Գ. ԳՕԶՄԻՏԻՍ

HOTEL BAGDAD
BEYROUTH PORT
ՀԻՒՐԱՆՈՑ ՕԹԷԼ ՊԱՂՏԱՏ
ՊԷՅՐՈՒԹ ԲՕՐ
ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԻՆ ԵՒ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԿԻՑ

Նոր կարասիներով կահաւորուած, եւլեքտրականութեամբ լուսաւորուած, ծովահայեաց, օդասուն եւ մաքուր սենեակներ, տաք եւ պաղ ջուրի առատ բաղնիք, թէյ, սուրճ եւ նախաճաշ, փափաքողներուն ճաշ եւ ընթրիք, ընտանիքներու համար մասնաւոր յարկաբաժիններ, լաւ սպասարկութիւն եւ դիւրամատչելի գին։

Խնդրը յարգելի յաճախորդներուն ինչպէս նաեւ օդափոխութեան կամ արտաքսման ուղեւորութեան համար եկողներուն կ'ընծայուին ամէն դիւրութիւններ։

Անապատեցէք. փարեցէք եւ պիտի հաւատաք Ս. ՏԷՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԻՕՏՕՖՕՍՖԻՆ ՎԱՀԱՆ
YODOPHOSPHINE VAHAN

Հանրածանօթ զօրացուցիչ ու անուշահամ դեղ, որու գործածութիւնը վաւերացուած է կառավարութենէն եւ Լ. Գոմիտէրութենէն։

Կը դարմանէ Ռումական ամէն ակութիւն, կը կազդուրէ ծննդաբեր կիները եւ նորածին մանուկները։ Ըրիւնի ակութեան դէմ միակ դարմանն է։

ՇԻՇԸ ՄԷԿ ՄԷՃԻՏ ԱՐԺԱՔ

Կը գտնուի Հալէպի բոլոր դեղատուները, իսկ Պէյրութի մէջ Գալֆաթեանցներու քով։

Կեդրոն տեղին Հալէպ Հանտէ փազար Վ. Սէմէրճիպաշեան դեղարան
100—9

ԿԱՐԱՊԵՏ ԿԻԻԼՎԱՐԴԵԱՆ

Յանօթ Հայ ծխավաճառ, հաստատուած Լ. քէմրի կեդրոնական շուկայի վրայ,

Կը ծխէ բոցի գանգոյն սեղակոն սիկառէթ ու ծխախոտներ նաեւ բէժիի սիկառ ու ծխախոտներ, թէնգէրի շատ համեստ պայմաններով։

Ծխախոտի սիրահարները թող փորձեն ու գոհ դիտի մնան
8—8

ԿՕՇԻԿԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Անոնք որ ամառուան տաքին ու ձմեռուան ցուրտին դէմ գեղեցիկ պատշգամներ իրենց ոտքերը թող դիմեն

ԱՆ ՅԱ ՊԱՂ

ՈՍԿԵԱՆ ՈՍԿԵԱՆԵՆԻ
ՄԱՍԱՐԱԹ ՓՈՂՈՑ ՊԷՅՐՈՒԹ

Ո՛ր գիտի գտնեն ամէն տեսակ կօշիկներ, խիստ դիւրամատչելի գիներով։
15—2

ԼԻԲԱՆԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

Լիբանանի տպարանին մէջ կը կատարուին հեռեւեալ գործառնութիւններ։

Ամէն տեսակ հարսանեկան հրաւիրագիրներ (100 հատը 75 Ս. Հիւրերու յատուկ շաքարի պարկեր, մանրավաճառներու յատուկ գրաստ տուփեր, կօշիկի եւ գլխարկի տուփեր, դեղարաններու յատուկ կարգեր եւ տուփեր ու տամարներ, բժիշկներու յատուկ էթիքէթներ [Régistre], պանդոկապետներու եւ սրճարաններու յատուկ տեսակ տեսակ ֆանէլայի, գուլպայի, թղթապանակի տուփեր, շաքարի, լօգուփի, ալայի, շապիկի, բուտլայի, սիկարէթի տուփեր, քառակ վիզիթներ 30 Ս. զրուշի, հարսանեկան եւ նշանախօսութեան հրաւիրագիրները պարանէս առնող յարգելի յաճախորդներուն համար ձրի շնորհակալագիր։ Դպրոցական տետրակներ եւ գանազան գրենական պիտոյք։ Ապուին ամէն տեսակ գիրքեր, հայերէն ֆրանսերէն արաբերէն եւ թուրքերէն լեզուներով ամէն տեսակ յայտարարութիւններ։

Վերոյիշեալ գործառնութեանց համար յարգելի յաճախորդներուն կ'ընդունուին ամէն տեսակ դիւրութիւններ կատարեալ ծառայութիւնը ու խղճամիտ գիները։ Ցանձնարարութեանց համար կարելի է դիմել նաեւ Պր. Զարբու Սանեան էֆէնտի — Փոստարկղ 724։

ՊԱՆԴՈԿ ԼԻՊԱՆԱՆ

Կը ծանուցանենք յարգոյ հասարակութեան թէ մեր պանդոկը կը գտնուի ժամուր անկողիններ, լաւ սպասարկութիւն, օդասուն, թէյ, եւ կատարեալ գրաստ մեր տեսակ ալեկոզներով։ Ի՛նչ Դամասկոս, Նոր Պարտաս, Թրիմվիլի ուղղվրայ, Մէրէյին քով։

Տէր և տնօրէն
24—4 ԷՍԱՏ ԱՊՈՒՏ ԷՖԷԼ ԹՕՖԻՔ ԶԱԼԵՊ

ՏՕՐԹԻ ՆԵՇԷՊԵՏ ՄԸՕՂԼՈՒՄԵԱՆ
ՄԱՍՆԱՓԷՏ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ—ԶԱՀԼԷ

Կատարեալ խղճամտութեամբ ու առանց իր յարգելի յաճախորդներուն քաւ պատճառելու կը դարմանէ ակռայի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, կը պատրաստէ լոյժ խնամեալ կերպով ատիկ ակռաներ։ Դիւրամատչելի պայմաններ։ Օգտուեցէք առիթէն։

ԹՐԱՆՋՕՍԻԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մայն ընկերութիւնը գոյացած է Պէյրութի մէջ նշանաւոր գոլանոցի խալի Պէրպերի և Սեղբակ Ազբամօֆի մէջ։

Այս նորակազմ ընկերութիւնը միակ նպատակ ունի Հայ և Արաբ ազգաբնակարգի ճամբորդներու գործերը տեսնել։

1. Այն ամէն ճամբորդներ որոնք մեր ընկերութեան կոչմանէ կը գրեն Ամերիկա կամ այլուր. եթէ ալեքի բրաֆուայի պատճառաւ ետ դառնալ ստիպուին, այդ ընկերութիւնը կը խոստանայ երթ ու գարձի տարողի ծախսը վերադարձել Պէյրութի նաւահանգիստը հասնելուն պէս։

2. Այս ընկերութեան բժիշկի կոչմանէ քննուած ալեքի եթէ բրաֆուայի նեղնան և եթէ ի վիճակի ալ չլլան գարմանալու, կը խնամքին բոլորովին ձրի մինչև կատարեալ բուժումը։

3. Այս ընկերութիւնը կարելի եղած ամէն միջոցները կը գործածէ ապահովելու համար գաղթականներուն խալը և հանգստաւէտ նաւերը և ծովային ճամբորդութեան միջոցին ամէն տեսակ հանգստութիւն կը խոստանայ, ուստի ընկերութեանց պարտադրելով հոգալու ելլալ գաղթականներուն միջոցները։

4. Անոնք որ այս ընկերութեան միջոցաւ կը ճամբորդեն, կը վճարեն գումարը մինչ որ պիտի վճարեին ուրիշ նաւային ընկերութեան։

5. Մեր ընկերութիւնը անպայմանի գործողութիւնները կը կատարէ ճշտիւ և կարելի եղած արագութեամբ։

6. Այս ընկերութիւնը իր կարելին կ'ընէ գրաւ չունեցող ազգականները փոխադրել Ամերիկա ժամանակաւոր պայմաններով անոնցմէ երաշխաւորութիւն առնելով։

7. Այս ընկերութիւնը կը թելադրէ Ամերիկա մեկնող ճամբորդներուն որ թէ ալեքի բրաֆուա ունին, չի մոռնան նախապէս կատարելագործ մանուելու, քանզի բրաֆուա ունեցող ալեքերով բարձրանալէս անոնցմէ Ամերիկա մտնել, մինչ որ վերջերս վերադարձող ճամբորդներու պարագան նոր կը կատարէ, ուստի առանց պայմանաւորուելու ուրիշ նաւային ընկերութիւնները հետ, նախապէս մեր ընկերութեան դիմեցէք։

8. Եթէ մեր ընկերութեան բժիշկը ճամբորդի ալեքի բրաֆուայի պատճառով չազատեցուցիչ նոր Ամերիկա մուտք անելու է Ուրեան առիթէն օգտուելով

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԹՐԱՆՋՕՅԻԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՐՊԱՐԻ ԵՒ ԱԲՐԱՄՕՖ

Հասցէ՝ Մուսալվար բաղ ծովի բաղնիքի դիմաց Փասքոր փազոց թիւ 2 Պէյրութ։ Փափաքողներ կրնան դիմել գրաւոր կերպով եւ ստանալ նոր ամենամանրամասնութիւններ։